

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak terek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izdajnimi prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 10 K-20 h ali gld. 8-80
pol leta 6 : 60 : 3-30
četrk leta 3 : 40 : 1-70
Posamično številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 3. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnisti.

Oglaš in poslanica
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsletno 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računuje po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Volilci!

V kratkem stopijo volilci v kmet-
skih občinah na volišče, da izvolijo vo-
lilne može, ki naj oddajo dne 5. decem-
bra glasove za šest zastopnikov kmet-
skih občin v deželni zbor, dne 7. decembra
pa volilci skupine trgov, da izvolijo
enega poslanca.

Narodno-napredna stranka je nasto-
pila pri zadnji državnozborni volitvi
zmagovorno v splošni skupini,
kjer je na slovenskih tleh zmagala
s 17 glasovi večine, in zmagala
tudi v skupini kmet-
skih občin. Z veliko večino je zmagala v skupini
kmet-
skih občin na Krasu in na Tol-
minskem, le v goriški okolici se je po-
srečilo klerikalni stranki dobiti večino.
Narodno-napredna stranka je gotova,
da pri bližajočih se deželnozbornih vo-
litvah prodere istotako zmagovorno na
Krasu in na Tolminskem; nadeja pa se
za trdno, da zmaga tudi v okolici go-
riški, kjer bolj in bolj prodira lepi pro-
gram narodno-napredne stranke, in
ljudstvo prihaja do prepričanja, da le
neodvisen posestnik in obrtnik lahko
upravlja sam svoje javne zadeve, ne
da bi imel potrebe, zatekati se pod
okrilje in na pomoč k drugemu stanu.

Naša stranka ni proti veri, cerkvi
in proti duhovskemu stanu; je pa proti
zlorabi vere in cerkve za politične
namene, je proti temu, da bi duhovščina
vodila politično agitacijo za občinske,
deželne in državnozbornske volitve v
našem ljudstvu, in da bi zastopala
po svojih privržencih našega polje-
delca, obrtnika in trgovca v javnih za-
stopstvih.

Ker je zmaga kandidata narodno-
napredne stranke zagotovljena v trgih,
in ker se zanaša narodno-napredna
stranka, da tudi veleposestniki neodvisno
od klerikalne stranke izvolijo iz svoje
srede može-posesnike, ki bodo vedeli
zastopati interese posestva, smemo ra-
čunati, da nastopi v deželni zboru
deseterica ljudskih zastopnikov, ki
bodo složno delovali za boljšo
gospodarsko organizacijo v

deželi, nego je to bilo dosedaj. — Dolgo
dobo 40 let je odločala pri volitvah
skoro izključno duhovščina. Ali je bila
že na strani dr. Tonkliča ali dr. Gre-
gorčiča, bila je vedno ona, katera je
vladala vso gospodarsko usodo naše
dežele; in ta dolga doba je bila ne-
plodna, in naši posestniki, vinogradniki,
poljedelci, mlekarji, mali obrtniki in de-
lavci so ostali skoro brez vsake zaščite
in pomoči. Boj, kateri se je pričel proti
narodno-napredni stranki, in ki se vede
z oostudnostjo danes dalje, nosi vse znake
osebne in stanovskega sovraštva. Temu
stori ljudstvo konec, ako se odloči
in postavi pri bodočih volitvah na sa-
mostojna tla ter izvoli kandidate, kateri
so izbrani iz ljudstva. Kandidatje, ka-
tere priporoča, so večinoma posestniki
in veljaki, poznani v deželi in ki poznajo
domače razmere ter bodo vedeli vapoš-
no zastopati interese svojih volilcev.

Kandidatje narodno-napredne
stranke so:

Za kmečke občine tolminskega
okraja:

1) **Oskar Gabršček**, državni posla-
nec za slovenske kmečke občine, župan,
načelnik cestnega odbora in člen okraj-
nega šolskega sveta v Tolminu.

2) **Andrej Vrtovec**, učitelj, po-
sestnik in trgovec v Tolminu.

Za kmečke občine goriške
okolice:

3) **Anton Lokar**, župan, posestnik
in strojar, člen cestnega odbora v Aj-
dovščini.

4) **Miha Zega**, župan, posestnik,
krčmar, načelnik cestnega odbora v
Kanal in Ajdovščina.

Za kmečke občine na Krasu:

5) **Alojzij Štrekelj**, posestnik, uč-
itelj vino- in sadjerejstva, člen komisije
proti trtni uši v Zadru.

6) **dr. Dragotin Treo**, odvetnik v
Gorici.

Za trge Bovec, Kobarid, Tolmin,
Kanal in Ajdovščina:

7) **dr. Henrik Tuma**, odvetnik v
Gorici.

Volilci, stopite vsi in edini na vo-
lišče! Z zmago narodno-napredne
stranke odstranite iz dežele preprij-
ter omogočite složno, krepko delo deželno-
zbornske delegacije v prosep naše slo-
venske dežele.

Izvrševalni odbor
narodno-napredne stranke.

Govor dr. Ferjančiča

pri proračunski razpravi dne 29. oktobra.

Visoka zbornica! Zastopnik Jugoslo-
vanov, ki se oglaš v sedanjih razmerah, ima
težko stališče. Vsled odnošajev v tej zbor-
nici je bilo več let nemogoče, izreči se o po-
litičnem položaju.

Zdaj se je po preteku štirih let ponu-
dila taka prilika in bilo bi jako zapeljivo,
porabiti to priliko ter se natančno baviti
z razmerami, ki so se v mojem narodu
razvile v tem času. — Z ozirom na to pa,
da se vrši se prvo branje državnega pro-
računa in da bo v odseku in pri drugem
branju prilika, obrazložiti o primerni priliki
vse želje in pritožbe, sem se odločil, opozo-
riti le v kratkih potezah na politični položaj
mojega naroda.

Uzrok današnjim negotovim razmeram
v tej zbornici so dogodbe, ki leže daleč, več
let za nami. Te dogodbe pa upliva jo nadalje
in če danes tudi v zbornici mirno obravna-
vamo, vendar ni možno govoriti o trajnem
saniranju političnega in parlamentarnega po-
ložaja in ne more nihče reči, kak konec za-
vzeno te razmere. Ako se odnošaji preiščejo
do dna, se vidi, da je to popolnoma naravno.

Jezikovne navedbe niso bile vzrok vi-
harjem v tej zbornici, ne, jezikovne navedbe
so bile pretežje (Jako dobro!), da so Nemci
dali duška svoji nevolji radi nečesa, kar se
tudi se danes ni predručilo. (Jako dobro!)
Volitve leta 1897. so Nemce oslabilo.

To je Nemce razburilo in jih razburja še
danes. Tudi zadnje volitve jim niso prinesle
kaj drugega, zakaj tudi v drugih narodih se
je razvila narodna zavednost. Naravno je, da
je odločna manjšina prebivalstva te države
tudi to dobila izraza.

Nemci so boj zoper jezikovne navedbe
zmagovito dobojevali in ker so kot vzrok
zadrževanju vsega parlamenta navajali samo

jezikovne navedbe, je bilo misliti, da po raz-
veljavljanju jezikovnih navedb odpade vsak
vzrok, motiti parlamentarno delavnost. Temu
pa ni tako iz ravno navedenega vzroka, da
jezikovne navedbe niso bile pravi prouzroči-
telj vseh zmešnjav v tej zbornici.

To dokazuje najbolje okolnost, da že
takrat, ko smo videli, da se bliža razveljav-
ljanje jezikovnih navedb, se je reklo na desni
strani zbornice: Ako se razveljavijo jezikovne
navedbe, iskali bodo Nemci kak drug vzrok
nezadovoljnosti in ga tudi našli. In res se je
tako zgodilo, Levica ima danes drug vzrok
nezadovoljnosti. In sicer je vzrok ta, da se
nimamo zakonito uveljavljenega državnega
jezika.

Do razveljavljanja jezikovnih navedb je
samo čisto majhna stranka v tej zbornici
resno zahtevala nemški državni jezik, samo
stranka petih mož. Pozneje, ko so bile jezi-
kovne navedbe razveljavljene, prišlo so ostale
stranke levice kar po vrsti in so se v za-
četku nekako bojazljivo približevale tej za-
hlevi. Končno je prišlo do tega, da je to
zahtevo oglašila vsa levica, vse nemške
stranke.

Oglasitev te zahteve je brez uspeha,
ker se s tem zakonitemu uveljavljanju nem-
skega državnega jezika ni prišlo niti za korak
bližje. Vprašati pa se moramo, če ta zahteva
ni bila brez upliva na naše javne razmere.

Nemsko prebivalstvo se uživila v to
idejo in jaz bi se ne čudil, ako vzraste ge-
neracija, ki bi kaj začudeno gledala, ako bi
izvedela, da imamo v Avstriji zakon, po ka-
terem je zajamčena jezikovna ravnopravnost.

Tudi na javne in državne organe je ta
zahteva uplivala; radi jo slušajo in vspeh se
vidi v tem, da se daje že sedaj v takome-
novanem notranjem jeziku nemščini vedno
več veljave. Z ozirom na to moram reči, da
zahtevanje po nemškem jeziku ni brez po-
mena za naše javne razmere. Slovani nismo
nikjer in na nobenem polju mogli doseči
izključno veljave naših jezikov, k večjemu se
je dovolilo, da smejo naši jeziki poleg nem-
ščine zavzemati skromno mesto.

Po teh splošnih izjavanjih bi rad spre-
govoril o tem, kak vpliv ima to na nas Ju-
goslovane.

Boj zoper jezikovne navedbe se ni do-
tikal neposredno nas Jugoslovane, kajti je-
zikovne navedbe niso dale nam nikakih pravic,

— 164 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.
(Dalje.)

Negotovost, pričakovanje in radovednost so pre-
veze vse gledalce. Cesar je dospel poprej nego na-
vadno in ob enem z njegovim prihodom je nastal
šepet. Slutili so, da se zgodi nekaj nenavadnega, kajti
Nerona je razun Tigelina in Vacinija spremljal tudi
Kasij, centurij orjaške postave in orjaške moči, kate-
rega je vzel s seboj samo takrat, kadar je hotel imeti
s seboj varuha, na primer, kadar se je hotel odpraviti
na nočne pohode na Suburo, v katerih slučajih so metali
na vojaški plašč deklice, ki so jih zalotili na cesti.
Bilo je tudi zapaziti v amfiteatru več nenavadnih
vstevnih priprav. Straže pretorijancev so se pomnožile,
zapovedništva nad njimi ni imel centurij, marveč tribun
Subrij Flavij, znan po svoji slepi udanosti cesarju.
Razumeli so sedaj, da se je hotel cesar zavarovati
pred izbruhom Vinicijeve obupnosti, in radovednost
je še tembolj naraščala.

Pogledi vseh so se z napeto pozornostjo obračali
proti mestu, na katerem je sedel nesrečni ženin. Bil
je močno bled, čelo so mu pokrivala kapljice znoja.
Tičal je v negotovosti, kakor ostali gledalci, ob enem
pa tudi vznemirjen do dna duše. Petronij, ki sam ni
dobro vedel, kaj se zgodi, mu ni rekel ničesar; vprašal
ga je samo, če je na vse pripravljen in če se udeležiti
predstave.

Vinicij je na obe vprašanji odgovoril z »da«, toda
pri tem se je stresel na vsem životu. Domislil si je,
da ga Petronij ne popraša brez vzroka. On je bil
že dlje časa samo na polovico živ; mislil je na smrt
ter se spoprijaznil celo z Ligijsino smrtjo, ki bi imela
biti za oba rešitev in sredstvo k združenju, toda sedaj
je spoznal, da je nekaj povsem drugega, misliti od
daleč na poslednji trenutek kot na neko rešitev, a
zopet nekaj povsem drugega, iti ter gledati muke
bitja, ki mu je najdražje na svetu. In vse že davne
prebite bolečine so se pojavile v njem znova. Poto-
lažen obup jel je znova divjati v njegovi duši; po-
lastilo se ga je poprejšno kopnenje: rešiti Ligijsko za
vsako ceno. Že od ranega jutra je hotel vdreti v ku-
nikule, da se prepriča, če je mar ondi Ligijsa, toda
pretorijanske straže so tako skrbno stražile vse vhode
in povejja so bila tako stroga, da se celo znani vojaki
niso dali omehčati niti s prošnjo, niti z zlatom.

Vinicij se je zdelo, da ga negotovost umori
poprej nego zagleda gledališče, ki mu ga je pripravil
cesar. Nekje na dnu srca mu je še tlela nadeja, da
nemara Ligijsa ni v amfiteatru in da je njegova bo-
jazen prazna. Časih se je držal te nadeje z vsemi
močmi. Govoril je sam sebi, da jo je Kristus mogel
že poprej rešiti iz ječe, da pa nikakor ne more pri-
voliti, da bi bila mučena v cirku. Že poprej je vse
prepuslil Njegovi volji, toda sedaj, ko je bil odgnan
od kunikulskih vrat ter se je vrnil na svoj prostor v
amfiteatru, ki so radovedneži vpirali vanj svoje oči
in ko je spoznal, da se najhujše slutnje utegnejo
uresničiti, — sedaj ga je jel prositi iz dna svoje duše,
naj jo reši. »Ti to zamoreš!« je ponavljal, stiskaje
krčevito roko, »Ti to zamoreš!« Prej si ni domisljal,
da bo ta trenutek, kadar zares napoči, tako strašen.

A sedaj ne zavedaje se niti sam, kaj se godi z njim,
sedaj je začutil, da se nemara njegova ljubezen spre-
meni v sovraštvo in vera v obup, ako zagleda Ligijsine
muke. Ob enem ga je tudi bilo strah teh občutkov,
kajti bal se je, da ne bi razžalil Kristusa, katerega je
prosil milosti in pomoči.

Že ni prosil več za njeno življenje, marveč prosil
samo to, da bi umrla poprej, predno jo pripeljejo na
porozišče. Z največjo bolečino v srcu je ponavljal:
»Ne odbij mi vsaj te prošnje in ljubiti Te hočem še
bolj, nego sem Te ljubil doslej.«

Naposled so se njegove misli razpršile kakor
valovi, katere raznese veter. Vzbuja se je v njem
želja po maščevanju in krvi. Polasčevala se ga je
strastna želja, planiti na Nerona ter zadaviti ga pred
oči vseh gledalcev, a ob enem je čutil, da s to željo
žali zopet Kristusa in da greši zoper Njegove zapo-
vedi. Časih je zablistala mu v glavi kakor blisk misel,
da to vse, pred čemur se je še pred trenutkom zgra-
žala njegova duša, odvrne še vsemogočna in usmiljena
roka, ki pa je ugasnila takoj v neizmerni žalosti, da
On, ki bi mogel z jedno besedo ugonobiti ves ta cirk
ter rešiti Ligijso, jo je zapustil, dasi je zaupala vanj,
dasi ga je ljubila z vsemi močmi svojega čistega srca.
In mislil je dalje na to, da ona leži v temni ječi slaba,
brez obrambe, zapuščena, prepuščena milosti in ne-
milosti zverskih stražnikov, in da nemara kmalu spusti
dušo, on pa, da mora čakati brez sveta v tem strašnem
amfiteatru, ne vedé, kakšne muke imajo za njo pri-
pravljene in kaj vse zagleda čez malo časa.

(Dalje pride.)

in ko so bile naredbe razveljavljene, niso nam bile pravice vzete. Za nas so imele jezikovne naredbe samo principijelno vrednost in jo ohranijo toliko časa, dokler se jezikovno vprašanje ne uredi za vse narode, kar bomo vedno in z vso odločnostjo zahtevali. (Dobro! Dobro!)

Kakor že povedano, se boj za nemški državni jezik nas tudi bližje tiče in sicer zaradi tega, ker se javni, ker se državni organi tej zahtevi radi uklanjajo.

Zanimivo je, kaka vsebina se hoče dati se vedno ne definiranemu nemškemu drž. jeziku. Gospod poslanec Schönerer je podal predlog na uvedbo državnega jezika. On si je stvar jako olajšal. Pozval je vlado, naj predloži zakonski načrt, s katerim se nemškemu jeziku zagotovi značaj državnega jezika, kakor je to z madjarskim jezikom na Ogrskem. Gospod poslanec dr. Derschatta se je na zaupnem shodu v Radgoni temu predlogu posamehval in ga kritikoval; rekel je, da ogrski jezikovni zakon določa madjarščino kot izključni razpravni jezik ogrskega drž. zbora; temu je pritrdil. Ali ogrski zakon določa za jurisdikcijo itd. dvojezičnost; tega on ne odobrava. (Konec pride.)

Iz Spincičevega govora.

Na obnem zboru „Edinosti“ v Trstu se je oglašil tudi posl. Spincič, ki je govoril med drugim tudi to-le:

Kakor veste vsi in kakor je povedal tudi društveni tajnik danes v svojem poročilu, razpisale so se potem nove volitve in novi državni zbor se je sestel dne 30. junija t. l. Že v prvi seji je prišel gospod Körber s polno torbo daril, seveda ne nam ubožcem, ki smo jih potrebovali, ampak drugim, ki imajo več glasov in moči nego mi. Prišel je z železnicami, z zvezo s Trstom, in z drugim; z ureditvijo rek, Donave, Odre, Vltave itd.; prišel je z ureditvijo in načrti za nove kanale; prišel je z načrti, kako bi se naslo dela za delavce in kako bi se najprej pobiljšalo blagostanje. Seveda tukaj se ni moglo najti poslance, ki bi se protivil; in ker, če bi se našel takov poslanec, ki bi se protivil in bi potem prišel med volilce, kamenjali bi ga in po pravici. Ta doba, ki je trajala od 30. januarja do polovice junija t. l., ta doba je minula, in sedaj na jesen smo se zopet sliši, dne 17. t. m., ravno pred 10 dnevi.

Kaj vlada zahteva? Sedaj je trši; ker v zimi in spomladi je vlada samo dajala, sedaj pa vlada zahteva. Proračun je bil predložen v I. seji drž. zbora. O tej priliki, kar ni bilo sicer navadno, se je oglašil izredno tudi ministerski predsednik, da, kakor je sam trdil, pojasni nekoliko politični položaj, o katerem bi hoteli kaj vedeti tudi Vi, ki citate novine, večinoma znate, kakov je ta politični položaj in kaj vlada zahteva od narodnih zastopnikov. V glavnem bi se to, kar ona zahteva, dalo zbrati v 2 točki: I. „Narodi in narodni poslanci, zapostavite vsa narodnostna vprašanja!“ in II. Rešite mi proračun in pomagajte, da bom mogel sklepati pogodbo z Ogersko in gospodarske in trgovinske pogodbe s tujimi državami, posebno z Nemčijo!“

Že v svojem programatičnem govoru, s katerim je bil Körber nastopil svojo vlado, že tedaj je obljubil biti objektivni, biti pravičen in držati se zakonov. A kaka objektivnost in pravičnost vladata pri nas, kako se pri nas držijo zakoni?!

Častiti zborovalci! Vsakdo, ki se le najmanj peča za javnim življenjem, zamore znati, da za nas zakoni v obče ne obstojé. Sedaj pa, častiti zborovalci, prihaja se ministerski predsednik in pravi: „Zapostavite svoja narodna vprašanja!“ Pravice ne morejo biti jednake vsem. Tako je g. Körber jasno, četudi indirektno rekel 17. t. m., ko se je izrazil: „Ako bi jaz hotel še pravičnejši biti in skrbeti za to, da bo jednaka pravica vladala nasproti vsem narodom, bi se našla kakatera stranka, ki bi me dolžila, da sem — pristranski“. Z drugimi besedami je priznal, da njegovi vladi ni do tega, da bo jednako pravična vsem, da bo vršila jednako zakone do vseh, ampak je priznala, da se od strani vlade tlačijo tudi temeljni zakoni.

Dalje je govoril o Italijanih: Za Nemci omenjam najprej Italijane, ker so si najbližji. (Klic: „Sedijo pri njih tudi!“) Italijani so dvojni. Oni iz Tirola (ali kakor se imenujejo sami: iz Trentina), oni bi morali bolj z nami simpatizovati, ker, kakor pravijo, jim Nemci delajo tam krivico, kakor jo primorski Itali-

jani delajo nam! Ali, ker so tirolski Italijani združeni z našimi Italijani v enem klubu, ne vedo, kako naj bi postopali? Ali to je gotovo, da se Italijanom v Tirolu godi komaj le tisočeri del krivic, ki se nam gode od Italijanov. In vendar niso zadovoljni. Hoteli bi imeti avtonomijo ali samoupravo. V ostalem pa Italijani ne bodo niti mogli, tudi ko bi hoteli, preprečiti delovanja drž. zbora. Oni sploh radi strasijo, kakor jih že poznate, ali, ako se jim pokaže zobé, so že mehki. Tudi naši Italijani v Primorski: na Tržaškem, v Istri in Goriski, tudi oni niso zadovoljni, in vprašate me: zakaj ne? No, zavoljo tega, ker se živimo, ker nas niso še vseh pomorili in nas ni tako lahko mogoče ugonobiti! Če bi se nas vseh pomorilo, ali vsaj razgnalo, potem bi bili oni zadovoljni! Sicer pa, kakor radi Italijanov, ker leti sami prav dobro vedo in čutijo, kako odvisni so samo od milosti c. kr. vlade.

A mi Hrvatje in Slovenci? Zistem ureditve države sam je že takov, da nas hočejo uničiti! Kajti razdeljeni smo v dve polovici, da nas lože morejo tlačiti in uničevati; in ako proti kateremu narodu, velja proti nam ona beseda, ki se je rabila leta 1867., ko se je sklepal dualizem: da bodo Nemci od jedne strani, Madjari od druge strani pritiskali Slovence ob zid. Da, to velja za nas Hrvatje in Slovence v polni meri, to velja od leta 1876. naprej neprestano in vedno bolj. Kaka je bila... Hrvatska z one strani! In kakó je že oslabiljena sedaj! In kako se bagatelizira z njo, to se je videlo sedaj o razpuščenju hrvatskega sabora in po razpisanju novih volitev!

Sabor se je sešel, da bi razpravljali o raznih stvarih, a čim je izvolil poslance v madjarski zbor v Budimpešti, bil je razpuščen in volitve razpisane in vse se ima izvršiti v kratkih 14 dneh.

Kako pa je v tej naši polovici — to čutimo vsaki dan... Tja pa, kjer bi mogli mi kaj doseči, tja so prenesli oni nesrečni domaći boj, rastajajoči se posebno v dveh deželah te polovice našega naroda: na Kranjskem in na Goriskem. Nas je med vsemi poslanci, katerih je 425, samo 25 in še to malo število je razdeljeno v tri skupine (Klici: Žalostno! Pojavi indignacije). Če bi bili skupaj, bi morda, o sedanjih sestavi parlamenta in strank in stranci, v primernih časih dosegali kaj; tako pa smo razdeljeni in razdejani — a kdo more in hoče računati z razdeljenimi in razkosanimi?! S kom naj se dogovarja?! Komu naj obljublja in koga naj vprašuje za obveze?! No, Hrvatje in Slovenci ne samo da že od poprej nimamo svojih pravic v narodnem, v šolskem in kulturnem oziru, ne samo, da se nam nič ne daja, ali obljublja za prihodnost glede na narodno vprašanje, ne samo, da nas pozivljejo, naj zapostavimo narodno vprašanje: ampak nam ne dajejo ničesar niti v gospodarskem oziru, ako ne morda kakih tisoč krór: iz kredita za bedo, toliko, da ne umremo in da homo še tukaj, ko bo potreba braniti monarhijo, ako bo v nevarnosti ista... (Frenetično ploskanje in raznovrstno vsklikanje).

Ali naj obupamo vsprico vsega tega? Jaz mislim, da ne! Iz poročila tajnikovega ste slišali danes, koliko moči so tržaški Slovenci imeli za časa volitev, moči: 8 proti 10! Oni, ki govorijo, da je Trst samo laški, dobili so 10 tisoč glasov, a za one, o katerih govore, da jih ni, je bilo nabranih 8 tisoč! In to proti kakim načinom vojevanja, ob kaki protivnosti, ter ob dejstvu, da nam ni bila nasprotna le camorra, ampak tudi vladine naredbe. (Klici: Vlada je vedno proti nam!)

Te volitve so nam dokazale, da mi moremo crpiti moči iz sebe in proti vsej nasprotnosti sistema, proti postopanju camorre! Proti vsemu temu se vzdržujemo, zaupaje le v Boga in v svojo moč. (Živio-klici). Samo naprej tako! Imate svoje prvobornike — slusajte jih! (Klici: Hočemo! Hočemo!) Vspehi, kolikor jih imate na gospodarskem polju, na šolskem s svojimi šolami, vspehi po Isri s snovanjem šol — vse to imate sami iz sebe in vkljub ne samo camorri tržaški in istrski, ampak tudi vkljub onim, ki bi bili dolžni dajati nam ono, za kar mi dajemo kri našo in naš denar. (Burno ploskanje in viharo odobravanje. Vrišč je trajal par minut.)

Ne obupati! Tega nam ne treba ne le radi tega, ker se moremo znašati na svoje moči, ampak tudi prepričanje, da tako stanje ne more dolgo več trajati, bodi nam v tolažbo in krepilo!! Na dvoru na Dunaju so

napisane besede: Justitia fundamentum regnorum! (Pravica je podlaga državam), a nasprotno velja tudi: Injustitia perimentum regnorum! (Nepravica je državam v pogubo.)

D o p i s i.

Z Banjške. — Šest mesecev smo imeli na Banjšicah zaprto kuratno cerkev. Samevali smo zunaj na prostem kakor Izraelci v puščavi, imajoči šotore na lipi, pod lipo, pri ograji, za šolo, na hlođeh, na sklojih, na groblji, na trati, zbrani v posameznih skupinah. Mili Bog nam je bil milostljiv, obvaroval nas je toče, dal nam še precej dobro letino, če tudi vsega nismo zaslužili. Vsaka reč na svetu ima svoj čas, tako tudi norčija, vključovalnost ali kako bi se že izrazil. Nesporazumljenje je zakrivilo, da smo bili pol leta zunaj, ker se ni znalo, li bode cerkev popravljala županstvo ali skladovni odbor, dokler ni glavarstvo vse stvari na modri način rešilo. Ko smo bili zadnjič v spomladi v cerkvi, slišali smo čitati sv. evangelij „Malo časa me ne boste videli, pa me boste zopet videli“. Gosp. kurat se je nasmehnil ter nam koncem pridige prebrat vladni odlok, da je cerkev zaprta, potem pa smo ga videli, ko je šel v zakristijo, ko je prišel pod lipo pridigat in ko je prinesel koncem maše Najsvetejše, blagoslovivši nas. To se je ponavljalo pol leta. Hvala Bogu, imeli smo prav za prav ravno ob nedeljah in praznikih kakor nalašč lepo ugodno vreme, tako da smo rabili le enkrat dežnike. Zima prikima, slana prihaja že par nedelj, ljudje so začeli zapuščati senčnate hladilne šotore in prostore ter se pomikati nazaj k cerkveni steni na solnce. G. kurat nam je djal zadnjo nedeljo: Zdaj pa vže vidim, opazujoč par nedelj, da ste se naveličali stati pod milim nebom, da zapuščate prvotne prostore in šotore, veter piha, burja kiha, vi pokakslujete, pomikavši se na solnce k cerkveni steni v znak, da hočete zopet v cerkev. Prečital nam je vladni odlok, s kojim se je cerkev provizorično, začasno za zimski čas odprla, da se uporablja za javno službo le glavni altar, če se gnjili strop poruši, strašni tramovi pa dobro podpro, vtrde in zagotove in če strokovnjak delo izvrši in prevzame vso odgovornost. Dva mojstra in osem robotnikov je delalo celi teden, sedaj pa smo prišli prvič zopet nazaj v Banjski raj. Ta prizor je presenetil marsikoga, ki ni videl pol leta cerkve od znotraj in si mislil: kakor z nami, tako je z ljudmi na zemlji; pridejo, pa grejo, se rodijo, pa umrjejo, se skrijejo in jih ni več. Da pa nas gosp. nagajivi kurat vspomladi ne spodi na hlad, bo trebalo kaj ukreniti. Zapretili so nam bili, da če cerkve ne popravimo, ne vdobimo gosпода, pa udobili smo ga vkljub temu. Je pričel svariti, opominjati, vspodbujati, družiti enkrat z resnobo, drugič s smehom, konečno je vzel bat ter del stropa porušil, tako smo prišli tako daleč, da nas je zgnal iz cerkve. Hrabet si je za zavaroval, sklicavši komisije od vseh vetrov. Konstatirale so vse, da je bila nevarnost.

V občini je nastala proti bivšemu županu in sedajemu kuratu neka skrivna tajna akcija, tožiti župana, ker ni cerkve zaščitil, kurata pa, ker je strop porušil. Taka debata se je vnela celo pri skladovni obravnavi. Sedaj zroči golo tramovje stropno in strešno, vidimo da je pretila vdrtilja na peterih krajih, nekatere tramove smo morali takoj odžagati v zidu, ker so bili liki mah in goba, druge pa vtrditi, privezati, podpreti. Vtrdbe, vdrtilje, podpore, vezi, vse znači, da smo bili v veliki nevarnosti, da sta imela prav g. kurat, ker je porušil, župan, ker ni hotel zaščitati. Smo jima hvaležni; če tudi bo stalo mnogo, treba bo ves nov lep, ker že sedaj je pokalo in hrustalo. Kako bi se bili osmehili, ko bi bili tožili bivšega župana veleposestnika in kurata; zato sta pri razpravi skladbe ponosno zatrjevala, da se ne plašita tožbe niti žrtev.

Banjski boj je skončan za cerkev in za županstvo. Oboje je ugodno rešeno.

Domache in razne novice.

Našim zaupnikom v ravnanje! — Poročajo nam od vseh strani, da se v občinah, ki imajo klerikalnega tajnika ali župana, godé pri sestavljanju volilnika za deželni zbor za pristase naše stranke velike krivice. Opozarjamo zaradi tega volilce našega misljenja, da pregledajo zapisnike zadnje volitve v občinski svet, in da se volitve za gotovo udeležje v dnevu in uri, katero po ukazu c. kr. okrajnega glavarstva županstvo v kratkem razglaša po običaju v občini. Tudi gledé razglasjanja prihajajo pritožbe, da se v ob-

činah, ki so v nasprotnih rokah, vrše tako, da je treba skrajno paziti, da se pride do znanja razglašala.

Zaradi tega opozarjamo naše zaupnike, naj odslej naprej pazno slede vsem razglasom županstva ter dan in uro volitve, ko jim pridejo na znanje, naznanijo še posebnim potom našim volilcem, da ne bode nikake dvojbe. Vsak zaupnik naj svoje volilce šteje ter pazi, da pojdejo na volišče združeni.

Na vprašanja zaupnikov radi reklamacij odgovarjamo, da za imenike k deželno-zborski volitvi ni posebnega reklamacijskega postopka, marveč je dolžnost c. kr. političnih oblastev, da imenik zadnje občinske volitve pregledajo in potrdijo, da prepis za deželno-zborske volitve odgovarja onemu.

Radi nepravilnosti postopanja županstev pri sestavljanju imenikov gredo pritožbe naravnost na c. kr. okr. glavarstva. Ponarejanje volilnih imenikov je po zakonu kaznjivo.

Volilci ali zaupniki, ki poizvedo o takih dejanjih, naj stvar ovadijo takoj državnemu pravdnstvu.

Osebná vest. — Poštni kontrolor Nauta v Pulju je imenovan voditeljem poštnega in brzojavnega urada v Pazinu.

Poroka. — V Škedenju pri Trstu se je poročil gosp. Benedikt Godina, predsednik tamošnje čitalnice in vrl rodoljub, z g.čno Antonijo Vekjet. Mnogo sreče!

Shod v Dol. Trebuš. — Letos jako živahni sejm pri Sv. Luciji je sicer privabil veliko volilcev in drugih mož, ki bi se sicer shoda udeležili, toda vkljub temu je bila udeležba izdatna. Govorila sta gg. A. Gabršček in Vrtovec. Shod je trajal nad 2 uri.

Shod v Kalu. — V nedeljo je bil shod v Kalu za obširno kalsko županijo. Prihitelo je na shod obilo ljudstva, ki je zvesto poslušalo govornika dr. Tuma in župana Zego. Zborovalci so se zadovoljni razšli, v prepričanju, da le na strani narodno-napredne stranke je njihovo mesto.

Klerikalni shod v Biljah. — V nedeljo sta priredila don Gredolčič, ta vitez žalostne postave, in pa prof. Berbuč, ki slovi radi farbanja z užitnino, v Biljah shod, ki je bil klavern, kakor sta klaverna oba ta klerikalna junaka. Znani kurat Rojce, ki naprednjakom preti s polenom, je zbobnal sicer nekaj skupaj, zlasti ker mu je pomagala že znana roža iz Bukovice, ki je pridno usiljevala vslopnice, ali konec konca pa je bil le tak, da je moral Gredolčič srce boleni, ako primerja te žalostne shodke z nekdanjo svojo slavo. — Kaj sta govorila, niti omenjati ni vredno, ker Gredolčič je nekaj govoril, česar sam ne verjame, Berbuč pa je po čari navadi farbal.

Klerikalna kandidata za gorisko okolico bosta torej, kakor se vidi, don Antonio in Berbuč. Žalostni postavi nasproti našima kandidatom v goriski okolici, ki sta moža in veljaka, kakoršna pritičeta za okolico v deželni zbor. Volilci, kakor se vidi, ako primerjate kandidate, ne bo treba dosti razmišljati, koga voliti in koga ne!

Vipavska železnica. — Z novo določbo železniskega ministerstva se je podaljšal rok za izročitev vipavske železnice prometu do 1. septembra l. 1902. Prvo podaljšanje se je izvršilo v oktobru 1899. — Torej smemo upati, da s septembrom prihodnjega leta se bomo že lahko vozili z železnico po lepi vipavski dolini.

Rodoljubí, na delo! pozor! — Od vseh strani dežele nam prihajajo poročila, kako neumorno delajo politikujoči nunci na vsej črti, da bi premotili župane, starašine in druge volilce, da bi volili tako, kakor oni hočejo. Laskajo se in sladkajo, vabijo na kosilo v farovž, obetajo to in ono, najboljša kapljica teče, le da bi ujeli tega ali onega za volitve volilnih mož.

Rodoljubí prosimo prav iskreno, naj bodo neprestano na straži, da se onemogoči, da bi nam klerikalci vzeli le enega moža. Na stražo vsi, vsi na delo, kajti klerikalni zmaj preži noč in dan, kje bi koga požrl.

Vsi moramo bdeti in neprestano biti pozorni, potem pa smo gotovi, da zmaga naša sveta stvar.

Klerikalna volilna okrožnica. — Po deželi so bile razposlane že pred nekaj časom volilne okrožnice društva „Sloge“ z naravnost infamno vsebino. V celi okrožnici ni drugega nego zabavljanje, obrekovanje, opravljanje in impertinentno podtikanje rečij naši stranki, ki se niso in se ne bodo nikdar godile v naši deželi. „Sloga“ govori o sužnosti in odvisnosti od šarlatanov, ki so v službi internacionalnega židovskega kapitala, o izdajcah svojega rodu in domovine, o demoralizaciji in korupciji, o pogubnem liberalizmu, o osebnem dobičku, o lažilberalnih nateljih itd. Seveda vse te lepe reči podtikajo narodno-napredni stranki, oni sami pa so uneti za krščanska natela, gmotno in dušno blaginjo naroda ter se ravnaajo po staroslavnem geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Ne bomo se spuščali podrobneje v kritiko one infamne okrožnice, rečemo le, da žalostno ali jako značilno je za stranko, ki ne ve v svojih volilnih okrožnicah povedati drugega nego zabavljati nasprotnikom, lagati in obrekovati. V celi okrožnici pa ni nobene prave besede, katera bi pričala o tem, kako hoče klerikalna stranka delovati v prihodnjem deželnem zboru. Da pa tega ni, je umevno. Pač nimajo ničesar povedati, ker današnji dan slovenski deželni poslanci pod vodstvom

Foulardovo svilo od 65 kr. do gld. 3-65

meter na bluze in obleke; ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove svile“ od 65 kr. do fl. 14-65 meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzočci z obratno pošto. — Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin.

G. Henneberg, tovarnar svile
(2) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gurihu.

Dr. Emil Marcus

zdravnik in operator oči
iz Trsta

dospé v Gorico v nedeljo dne 10. novembra
ter bode zdravil lastnim načinom.

Ordinira vsako nedeljo za bolne na očeh
ter slabovidne od 3—5 pop. Corso Giuseppe
Verdi št. 37. prtiljeje (Vrtna ulica).

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina
iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal
matinskih in isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ugerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

Glaze rokavice iz svetloznanen tovarne J. E. Zacharias na
Dunaju.

Moderce iz tovarne Federer & Piesen v Pragi, odli-
kovane na pariški razstavi.

Salose jedino prave ruske z znamko „ruski drž.
orel“ iz Petrograda.

Dežnike za dame in gospode po vsaki ceni.

Zimske podoboleki prof. Jäger-ja in dr. za dame,
gospode in otroke.

Čepice za otroke, krasno svilnato blago
za bluze, posamentirje, čipke, predpasnike, vol-
nene in svilnate šorpe za dame. — Vsakovrstno
perilo za gospode, kravate, nogavice, volneno
rokavice itd. itd.

Vse potrebščine za g. šivilje in krojače, najce-
neje, v najlepši in največji nabavi najtopleje priporoča
svojim rojakom v mestu in na deželi

nova trdka modnega blaga

J. Zornik

v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik
„Krojaške zadruge“.

Naročila z dežele se izvršujejo točno in v naj-
krajšem času ter razpošiljajo proti povzetju.

Veliko zalogo

šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic
raznih sistemov prve angleške tovarne „Helical“
ima

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad
100 šivalnih strojev vsa-
ke vrste na razpolago,
kakor za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, tudi
za umetno vezenje (Sti-
ckerei).

Cene koles so v gotovini od 80 gld. naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udan

SAUNIG & DEKLEVA.

KADILCI!

ZAHTEVAJTE POVSOD
CIGARETNE PAPIRČKE
V KORIST DROŽBI SV. CIRILA IN METODA
KATERI SO NAJBOLJŠI OD VSEH DRUGIH
GLAVNA ZALOGA

JOS. ŠTOKA-TRST

Zastopstvo za Gorico in okolico ima

Ant. Jeretič v Gorici.

Švicarska urarska obrt.

Samo
16 K.

Naznanjamo vsem veščakom,
častnikom, poštnim, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rabi dobro
uro, da smo opreželi
edi o razprodajo
novoznajdene origi-
nalne genske 14-
karatne remont. ure
zlatega-elektro-pla-
que, „sestav glas-
hülle“. Te ure imajo
protimagnetične pre-
ciziski urni stroj, so
najnatančnejše reguli-
rane in preskušene

in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo.
Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov,
je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
dodatnih naroč in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena
uri za gospode ali dame je 16 kron poštnina in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan mož-
njček od usnja. Krasne in moderne verižice od zla-
tega plaque za gospode ali dame (tudi ovratnice) po
3—5— in 8—K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na Razpošiljanje ur
„Chronos Basel“ (Švica). Za pisma v Švico je
stavili znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom
razpošilja na zasebnike
Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatulne
Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Trdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilje iz razstav ter lišče priznanih
pism. — Ilustrovan cenik zastoj!

Gostilna

„Alla città di Gorizia“
v Gosposki ulici št. 19.

toči izvrstna bela in črna vina vseh
vrst kakor tudi briska in vipavska. — Ima
izborna kuhinjo, da lahko postreže c.
gostem z mrzlimi in gorkimi jedili o vsakem
dnevem času. Rojakom v mestu in na de-
želi se za obilen obisk najtopleje priporoča
udani

Fric Šimenc.

Karol Draščik

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

„Oliva“

drštvo absolventov trgovske akademije
v Kraljevem Gradu priporoča brezplačen
pričetni pouk za trgovsko, bančno in komp-
toarno poslovanje. Poizvedbe in vprašanja
pod naslovom: „Oliva“ — Kraljevi Gradec.

Glasovir

v jako dobrem stanu je na prodaj. — Kje,
pove naše upravnistvo.

Zeta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Ustanovljena
1891.

Odlikovana
1. 1894

Odlikovana tovarna vsakovrstnoga

POHIŠTVA

Ivan Doljak v Solkanu

pri Gorici

V lastni hiši. —>>><<< Lastne žage.

Zaloga vsakovrstnega pohištva,

kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do
najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolice, kakor
tudi vseh tapetarskih izdelkov.

Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka
obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov,
kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tape-
tarski stroki spadajočih potrebščin. — Blago se
razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.

Jamči se za točno in solidno postrežbo.

Vsaka gospodinja
in mati

se mora blagrovati, katera
rabi z ozirom na zdravje,
varčnost in dobri okus
Kathreiner-Kneippovo sla-
dno kavo (pristno samo v
znanih izvornih zavitkih).

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštela št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilni hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega
štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene plo-
ščevine, orodja za razne obrti in pohištvenega, štedilna ognjišča,
pečil, cevi in predpečilne, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse
naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a
v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev i.
prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.